

Zelný rynek 24. září 2013 v 10:30

Fejeton: Petr Uhlíř - Radosti básníka

Petr Uhlíř (narozený 29. ledna 1962 ve Velkém Meziříčí) je český básník, spisovatel, překladatel a fotograf. Původně se vyučil řemeslu soustružnickému, studoval v Brně na SPŠ strojnické, kde roku 1983 odmaturoval. Po maturitě vystřídal řadu profesí. Pracoval jako dělník v zemědělství, řidič, prodavač, obchodník s realitami. Prošel širokým spektrem technických profesí od práce u stroje přes obchodníka až po nynější práci konstruktéra - projektanta.

Kromě rozsáhlé rukopisné tvorby vydal v posledních dvou letech sbírky básní *Krajinář*, *Z ticha utkaná*, životopisnou monografii *O. Cyril Šíma O.P.* Prezentoval se výstavami cyklů fotopoezie *Modrá je dobrá*, *Triintarzie*, a *Občané sobě*. Letos na podzim dokončil a v nakladatelství *Sursum* vydal knihu *Cesta lesy* - překlady poezie norského básníka *Hanse Børliho*. Intenzivně se dále věnuje překladům severské poezie *Tarjei Vessase* a *Tomase Tranströmera*. Petr Uhlíř žije a tvoří na Českomoravské vysočině.

Petr Uhlíř

Foto: Petr Uhlíř, Creative Commons Attribution 3.0 Unported

Obecně platí, že básníkem se smí veřejně nazývat ten, kdo vydal sbírku svých básní. Jak se to ale stane, že někdo píše básně? Nevím a obávám se, že ani ostatní básníci to nevědí. Stejně tak nevědí, kde se berou slova básní a básně vůbec. Není, neexistuje žádný vzorec ani systém, kdy a jak a podle čeho básně vznikají. Neví se, v které hodiny, dny nebo roční období. A už vůbec ne, kam přicházejí, kde se zjevují slova básní. Ani Měsíc – Luna – to neví. I když lidé říkají, že ano. Básně vznikají z touhy a potřeby člověka popsat, sdělit věci, svět a dění kolem sebe takové, jak je ten, kdo je píše, vnímá. Každý člověk vidí světlo a stíny. Vidí, jak jdou zemí, vidí je, jak se prolínají, jak se milují a potřebují. Ano vidí to všichni, ale ne všichni o tom mohou či chtějí mluvit či psát. A přece tu světlo a stíny jsou, byly a budou.

To, jak se básně píší, to dění, to už je jiná. Četl jsem si o tom, jak to vnímali velcí básníci. Případlo mi, že jsou dva základní způsoby psaní. Ten první nazvěme seifertovský, protože Jaroslav Seifert ho upřímně a krásně popsal. Báseň začíná dvěma slovy – slůvky, která přilétnou, básník je zapíše a hned přilétají slova další a další a básník z nich skládá svoji báseň. Básník sám nemá v tu chvíli nejmenší tušení, jak báseň skončí, jakou bude mít pointu. Tak škrta a přepisuje a slova jdou za ním jak motýli za vůní květin. Je to metoda, kterou někdo nazval cestou prvního šťastného verše. Mnoho básníků se k ní hlásilo. Někteří polohlasně a skoro tajně. Hezky a výstižně popsal své psaní právě tímto způsobem Josef Hora: “Když začnu psát, dost dobře nevím, jak budu pokračovat a jak skončím. Jeden verš jako by rozplétal uzlík dalšího.” Běda však, když básník nedbá a nejedná hned a nepíše. Jedno, jestli nemá čím, nebo prostě jen tak unaven usnul. Ta dvě prvá slůvka se ztratí a nikdy, nikdy víc už nepřijdou. A to pak je po básni, navždy.

Druhý způsob, kterým psal velký český básník Karel Toman, je naprosto odlišný. On, jak sám říkal, nosil svoje dílo dlouho v hlavě, dokud nebylo hotovo do nejmenších detailů. Pak sedl a bez jediného

škrtu napsal verše. Stejně prý psal i Karel Čapek. Ale nic není černé, ani bílé. Proto není možno ani způsob psaní veršů jednoznačně zařadit tam, či onam. Je mnoho cest a cestiček, po kterých slova básní k básníkům přicházejí. Jak vznikají básně, je tajemství. Básně mají svá pravidla a vnitřní strukturu. Všichni víme o existenci verše a rýmu a učili jsme se či slyšeli o mnoha jiných znacích a básnických formách. Samotná tvorba básní však nemá svá pravidla ani zákony. Snad proto nikde neexistuje škola básníků.

Úryvek

Zbytek fejetonu uslyšíte **v Zelném rynku v sobotu 28. září po 17. hodině.**

Autor: [Alena Blažejovská](#)

Nové články v rubrice

Básníkům jsem upřímně záviděl, říká Petr Uhlíř

„Od mládí se mi básně líbily a básníkům jsem upřímně záviděl, že to umí. Dodneška umím dost básní z paměti, rád cituju všechno od Máchova Máje přes Jiřího Wolkra a kamenné klasiky, ale psát básně? To jsem nepsal,“ říká...

Poslechněte si četbu z knihy Kateřiny Tučkové Fabrika

Příběh pěti generací rodu Johanna Heinricha Offermanna, který do Brna přišel v roce 1776 jako chudý vlnářský odborník a stal se jedním z nejvýznamnějších textilních baronů.

Studentská literární revue PULSY: Nechceme být jedni z mnoha

V dubnu 2014 se skupinka brněnských studentů bohemistiky rozhodla změnit svět. Začali malými, zato významnými krůčky – založili novou literární platformu Pulsy. O co se jedná?